

Міністерство освіти і науки України  
Національний технічний університет  
«Дніпровська політехніка»

Кафедра екології та технологій захисту навколишнього середовища

**СИЛАБУС**  
**навчальної дисципліни**  
**«Стратегічна екологічна оцінка»**

Галузь знань .....	10 Природничі науки
Спеціальність .....	101 Екологія
Освітній рівень.....	магістр
Освітньо-професійна програма	«Екологія»
Статус .....	Обов'язкова
Загальний обсяг .....	3 кредити ЄКТС (90 годин)
Форма підсумкового контролю	Іспит
Термін викладання .....	1 чверть
Мова викладання .....	українська
Викладач .....	доц. Матухно Олена Вікторівна

Силабус призначено для допомоги опанування студентом навчального контенту з дисципліни, підготовки та проходження контрольних заходів.

Дніпро  
НТУ «ДП»  
2021

### **Опис навчальної дисципліни.**

**Назва:** «Стратегічна екологічна оцінка»

**Код:** Ф2

**Викладач:**

- Матухно Олена Вікторівна, доцент, кандидат технічних наук, доцент кафедри екології та технологій захисту навколишнього середовища, тел. (056) 745-50-44, <https://ecology.nmu.org.ua/ua/Personal/Matukhno.php>, e-mail: Matukhno.O.V@nmu.one.

### **Результати навчання.**

- Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції природознавства, сталого розвитку і методології наукового пізнання.
- Знати принципи управління персоналом та ресурсами, основні підходи до прийняття рішень в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.
- Уміти використовувати сучасні інформаційні ресурси з питань екології, природокористування та захисту довкілля.
- Уміти оцінювати ландшафтне і біологічне різноманіття та аналізувати наслідки антропогенного впливу на природні середовища.
- Уміти оцінювати потенційний вплив техногенних об'єктів та господарської діяльності на довкілля.
- Володіти основами еколого-інженерного проектування та еколого-експертної оцінки впливу на довкілля.

### **Форми організації занять.**

- Навчальні заняття – лекції.
- Практична підготовка – практичні заняття.
- Самостійна робота – підготовка до лекційних та практичних занять.
- Контрольні заходи – екзаменаційна робота, захист практичних робіт.

**Мета вивчення дисципліни** полягає в формуванні умінь та компетенцій щодо забезпечення процедури стратегічної екологічної оцінки наслідків виконання документів державного планування для довкілля, в у тому числі для здоров'я населення, а також розроблення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків реалізації запланованої діяльності; інтеграції стратегічних екологічних оцінок (СЕО) у розроблення стратегій, програм і планів на національному та регіональному рівнях.

## Календарно-тематичний план.

### Тематичний план та розподіл обсягу часу з дисципліни «Стратегічна екологічна оцінка»

Курси, чверті	Тижні (7 тижнів)	Види, тематика навчальних занять, шифри та зміст результатів навчання за дисципліною	Обсяг, години			
			аудит.	самос- тійна	разом	
I курс, I чверть		Лекції				
	1	1. Основні поняття, мета, принципи, процедура проведення та суб'єкти стратегічної екологічної оцінки (СЕО) і їх повноваження.	2			
	2	2. Системність та комплексність процесу оцінки екологічних наслідків пропонованих стратегій, планів і програм з метою забезпечення їх врахування на ранніх стадіях прийняття рішень разом з соціальними та економічними аспектами.	2			
	3	3. Порядок проведення стратегічної екологічної оцінки.		26	40	
	4	Опис та оцінювання наслідків виконання документів державного планування для довкілля. Етапи стратегічної екологічної оцінки (СЕО)	4			
	5	4. Роль громадськості під час розробки та прийняття рішень стратегічного характеру, що мають вплив на довкілля	2			
	6	5. Порядок здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	2			
	7	Контрольні заходи	2			
			Практичні заняття			
	1	1. Складання алгоритму здійснення стратегічної екологічної оцінки	3			
	2	2. Робота з базою даних національної онлайн-платформи «ЕкоСистема», з інформаційними системами Державної служби геології та надр України, Державного агентства водних ресурсів України, Публічною кадастровою картою, картою Смарагдової мережі (Emerald Network) та іншими вітчизняними та іноземними електронними ресурсами з питань екології, природокористування та захисту довкілля	3			
	3	3. Застосування SWOT-аналізу екологічної ситуації під час проведення СЕО	3	29	50	
	4	4. Процедура участі громадськості під час розробки та прийняття рішень стратегічного характеру, що мають вплив на довкілля	3			
	5	5. Аналіз матеріалів звітів про СЕО для міст і регіонів України	3			
	6	6. Розробка супровідної документації до процедури	3			

Курси, чверті	Тижні (7 тижнів)	Види, тематика навчальних занять, шифри та зміст результатів навчання за дисципліною	Обсяг, години		
			аудит.	самос- тійна	разом
		СЕО			
	7	Контрольні заходи	3		
Контроль підсумковий, 1 чверті – іспит		Разом	35	55	90
		Лекції	14	26	40
		Практичні заняття	21	29	50

### **Заплановані види навчальної діяльності та методи викладання.**

Лекції – ілюстративно-наочне навчання (пояснення, бесіда, мультимедійна презентація).

Практичні заняття – навчання у комп'ютерному класі з використанням інформаційних технологій (захист практичних робіт).

Самостійна робота (особистісно-орієнтована з елементами дистанційної).

Використовується комп'ютерне та мультимедійне обладнання. Дистанційна платформа Moodle.

**Результати вивчення дисципліни.** Результати освоєння, які плануються: вміти аналізувати стратегії сталого розвитку адміністративно-територіальних одиниць з врахуванням специфіки виробничої діяльності; вміти застосовувати сучасні методи обробки результатів екологічних досліджень; вміти розробляти процедури управління персоналом і ресурсами та планувати природоохоронні заходи впродовж всього життєвого циклу продукції та послуг; вміти працювати з базами даних національних та міжнародних онлайн-платформ, що містять актуальну інформацію про стан довкілля, з іншими сучасними інформаційними ресурсами з питань екології, природокористування та захисту довкілля; вміти аналізувати та прогнозувати складні явища у природоохоронній діяльності; вміти оцінювати ландшафтне і біологічне різноманіття та аналізувати наслідки антропогенного впливу на природні середовища; вміти обирати оптимальну стратегію господарювання та/або природокористування в залежності від рівнів техногенного навантаження на територію; оцінювати рівень негативного впливу природних та антропогенних факторів небезпеки на стан довкілля та людину; вміти розробляти рекомендації щодо запобігання або зменшення екологічних наслідків реалізації програмних документів; застосовувати принципи еколого-інженерного планування на різних рівнях управління та виконувати еколого-експертні оцінки впливу на довкілля реалізації документів державного планування.

### **Література для вивчення дисципліни.**

#### **Базові**

1. Закон України «Про Стратегічну екологічну оцінку» від 20 березня 2018 р. № 2354-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 16, ст. 138. – [Електронний ресурс]. –

Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19#Text>

2. Створення системи стратегічної екологічної оцінки в Україні. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mepr.gov.ua/news/32088.html>

3. Марушевський Г.Б. Стратегічна екологічна оцінка: начальний посібник. – Київ: К.І.С., 2014. – 88 с.

4. Марушевський Г., Потапенко В. Методичні рекомендації для проведення Стратегічної екологічної оцінки документів державного планування. Київ, 2019 р. Проект «Партнерство для розвитку міст». – 71 с. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2019/05/MP-CEO\\_web.pdf](http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2019/05/MP-CEO_web.pdf)

5. Данилишин Б.М. Стратегічна екологічна оцінка управлінських рішень щодо формування та реалізації регіональної політики / Б.М. Данилишин; Є.В. Хлобистов//Збалансований розвиток України – шлях до здоров'я та добробуту нації: матер. Укр. еколог. конгрес., 21 верес. 2007 р. – К.: Центр екологічної освіти та інформації, 2007. – с.29 – 25.

6. Карамушка В. І. Екологічна збалансованість стратегічних ініціатив і проектів (інтегрування довкільних аспектів у стратегічне планування та проектну діяльність): практ. посібник / Віктор Карамушка. – К. : К.І.С., 2012. – 138 с.

7. Стратегічна екологічна оцінка. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pleddg.org.ua/ua/strategichna-ekologichna-ocinka/>

### Допоміжні

1. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296 ( із змінами, внесеними згідно з наказом Мінприроди від 29.12.2018 № 465) «Про затвердження Методичних рекомендації із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/MR-provedennya-SEO\\_iz-zminami.pdf](https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/MR-provedennya-SEO_iz-zminami.pdf)

2. Директива 2001/42/ЄС Європейського парламенту та Ради від 27 червня 2001 року про оцінку впливу на стан навколишнього природного середовища окремих проектів та програм. – Режим доступу : [www.minjust.gov.ua/file/33314](http://www.minjust.gov.ua/file/33314)

3. Звіт про Стратегічну екологічну оцінку проекту обласної програми поводження з ТПВ на 2012-2020 рр. (проект) Автори: Войцехівська А.С., Мелень-Забрамна О.М., Нагорна О.О./За заг. ред. Кравченко О.В. – Львів, 2013. – 40 с.

4. Звіт про Стратегічну екологічну оцінку Стратегії розвитку Дніпропетровської області на період до 2020 року. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwj7nIfS6NbyAhUsgf0HHdqOCVUQFnoECBEQAQ&url=http%3A%2F%2Fwww.oblrada.dp.ua%2Fuser%2Ffiles%2Fzvit.doc&usg=AOvVaw0mVwZ5ZrS7prChgO1ttZlf>

5. Кейс-стаді «Стратегічна екологічна оцінка» досвід упровадження в містах України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/529/Keys-Study-CEO.pdf>

### Політика виставлення балів.

Виставлення балів ґрунтується на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами, яка також використовується для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

### *Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів*

<b>Рейтингова</b>	<b>Інституційна</b>
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

#### **Форми оцінювання.**

- Поточний контроль – тестування, опитування.
- Оцінювання виконання та захисту практичних завдань.
- Підсумковий контроль – іспит у письмовій формі.

#### **Питання до іспиту.**

Приклади питань до іспиту.

1. Основні поняття, мета, принципи, процедура проведення та суб'єкти стратегічної екологічної оцінки і їх повноваження.
2. Системність та комплексність процесу оцінки екологічних наслідків пропонувані стратегій, планів і програм з метою забезпечення їх врахування на ранніх стадіях прийняття рішень разом з соціальними та економічними аспектами.
3. Порядок проведення стратегічної екологічної оцінки, етапи здійснення.
4. Опис та оцінювання наслідків виконання документів державного планування для довкілля.
5. Визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки.
6. Складання звіту про стратегічну екологічну оцінку.
7. Проведення громадського обговорення та консультацій при СЕО.
8. Процедура транскордонних консультацій та врахування їх результатів при проведенні СЕО.
9. Врахування у документі державного планування звіту про стратегічну екологічну оцінку, результатів громадського обговорення та консультацій.
10. Процедура інформування про затвердження документа державного планування.
11. Роль громадськості під час розробки та прийняття рішень стратегічного характеру, що мають вплив на довкілля (етапи СЕО, під час яких враховується думка громадськості).
12. Визначення обсягу СЕО; процедура участі громадськості після підготовки звіту СЕО.
13. Роль громадськості під час проведення моніторингу впровадження документа, що пройшов СЕО.
14. Порядок здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.
15. Стратегії сталого розвитку адміністративно-територіальних одиниць з врахуванням пріоритетів виробничої діяльності промислового комплексу.
16. Нормативно правове регулювання СЕО.